

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Hét vak en dé opleiding

Calff, J.S.

Citation

Calff, J. S. (2009). Hét vak en dé opleiding. *Informatieprofessional*, 2009(2), 17-21.
Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/14862>

Version: Not Applicable (or Unknown)

License: [Leiden University Non-exclusive license](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/14862>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Het vak en de opleiding

Bij een serieus vak hoort eigenlijk een passende beroepsopleiding. Het vak van informatieprofessional ontwikkelt zich in diverse richtingen, maar houden de verschillende opleidingen gelijke tred? En is een naadloze aansluiting wel nodig? Josje Calff geeft de aanzet tot een discussie over opleidingen voor professionals in bibliotheken en informatiecentra.

Josje Calff

Josje Calff is adjunct-directeur van de Universiteitsbibliotheek Leiden. Zij had daar in 2006 de leiding over een organisatiebrede reorganisatie, waarbij alle functies in de nieuwe organisatie zijn beschreven en voorzien van een set functie-eisen. Op dit moment leidt zij het proces van samenvoeging van de Leidse UB en de verschillende facultaire bibliotheken in één organisatie. In 2008 was zij voorzitter van de Adviescommissie Bibliotheekinnovatie over de inzet van de innovatiegelden voor het Openbare Bibliotheekwezen. Eerder was zij verbonden aan de Koninklijke Bibliotheek en aan de Universiteit van Amsterdam.

*****

Dit artikel is geschreven vanuit een werkgeversperspectief, meer in het bijzonder met als achtergrond een wetenschappelijke bibliotheek, namelijk de Universiteitsbibliotheek Leiden. Het komt voort uit drie met elkaar verband houdende vragen (en bevat nog geen definitieve antwoorden).

Vraag 1. Om mij heen zie ik in bibliotheken uitstekende vakmensen die – net als ik – min of meer toevallig in de bibliotheek terechtgekomen zijn. Vrijwel nooit hebben zij direct na de middelbare school gekozen voor een carrière in de bibliotheek en een daarop gerichte beroepsopleiding. Is dat toeval?

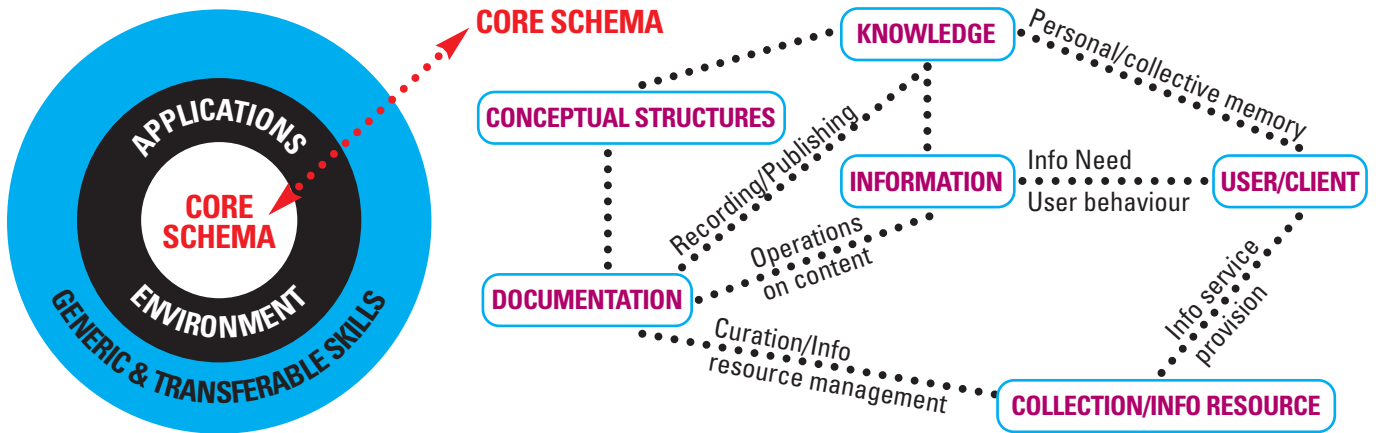
Vraag 2. Van de ruim dertig uitgekozenen ter vervulling van vacatures in de Universiteitsbibliotheek Leiden in 2006, bleek niemand in de afgelopen tien jaar de hbo-opleiding Informatiedienstverlening en -management (IDM) doorlopen te hebben. Moet deze opleiding nog beschouwd worden als dé beroepsopleiding voor het bibliotheek- en informatievak in Nederland?

Vraag 3. In verschillende gremia binnen de bibliotheekwereld worden plannen gemaakt voor nieuwe opleidingen en cursussen voor bibliotheekmedewerkers. Daarbij gaat het vooral om medewerkers die al in bibliotheken werken, die iets wil-

len of moeten bijleren, die nieuwe ontwikkelingen willen bijhouden, of die de ambitie hebben om ‘hogerop’ te komen, als leidinggevende of als specialist. Wat is er mis met het huidige aanbod?

Uit deze drie vragen vloeien nog veel meer vragen voort, die onmogelijk allemaal beantwoord kunnen worden in één artikel. Wat verstaan wij onder een informatieprofessional? En wat onder een informatiespecialist? Moet er een beroepsopleiding zijn voor bibliotheekmedewerkers? Voor welke functies worden zij opgeleid, wat moeten ze daarvoor kennen en kunnen? Hebben we het over een beroepsopleiding of over een wetenschappelijk te onderzoeken vakgebied? Of is een beroepsopleiding niet nodig, al helemaal niet wanneer er een voldoende gevarieerd aanbod van korte

‘Informatieprofessionals van nu zijn veelal toevallig in het vak gerold’

cursussen en trainingen beschikbaar is? Een internationaal perspectief op dit complex van zaken lijkt nuttig; onder andere in Groot-Brittannië en de Verenigde Staten wordt hierover veel belangwekkends geschreven. Het onderwerp leent zich goed voor een discussie via internet, maar voor meer omvattende bijdragen kan ook *InformatieProfessional* een geschikt discussieplatform zijn. Onderstaand stuk is bedoeld als aanzet, of misschien beter: als een paar aanzetten.

Internationaal perspectief

In 2007 verscheen de derde, geheel bijgewerkte druk van de *World Guide to Library, Archive and Information Science Education*,¹ samengesteld door Axel Schniederjürgen. Ruim 500 pagina's bibliotheekopleidingen, per land in 113 landen. Nederland telde in 2006, volgens de zeven kolommen die aan ons land gewijd zijn, negen instellingen die één of meer bibliotheek-, archief- en/of informatiewetenschapopleidingen verzorgen op tertiair niveau of hoger, dat wil zeggen: ná het voortgezet onderwijs.²

Onvermijdelijk zijn de gegevens direct al weer flink verouderd en ook wordt voorbijgegaan aan het feit dat sommige IDM-opleidingen zichzelf al jaren niet meer als 'bibliotheekopleiding' afficheren. Twee genoemde hogescholen bieden de opleiding inmiddels in het geheel niet meer aan en ook de Archiefschool bestaat niet meer als zelfstandige instelling. In het algemeen worden alleen opleidingen genoemd waar een officiële 'graad' behaald kan worden,

aan instellingen die onderdeel vormen van het reguliere onderwijsbestel in een land. Aanbieders van kortdurende opleidingen en trainingen, na- en bijscholingscursussen, meestal op commerciële basis, blijven buiten beschouwing. De vermelding van GO opleidingen bij Nederland lijkt uitzonderlijk en wordt niet nader toegelicht. Als je de in de *World Guide* genoemde opleidingen splitst naar niveau, *undergraduate* opleidingen enerzijds, gericht op jongeren direct na het voortgezet onderwijs ('schoolverlaters'), en *graduate* en *postgraduate* opleidingen anderzijds, worden opmerkelijke verschillen zichtbaar tussen landen (zie tabel op pagina 20). Nederland heeft drie keer zoveel *undergraduate* bibliotheekopleidingen als (*post-*) *graduate* opleidingen. Terwijl de verhouding in de Verenigde Staten, het Verenigd Koninkrijk, Frankrijk en Duitsland omgekeerd is: drie keer zoveel (*post-*) *graduate* opleidingen als *undergraduate* opleidingen. Denemarken is een geval apart: daar is één nationale bibliotheekschool, met twee *undergraduate* studierichtingen, en één gecombineerde *graduate* opleiding. België lijkt nog het meest op Nederland.

Aansluiting op arbeidsmarkt

Misschien moet het geringe aantal opleidingen op academisch niveau in Nederland gezien worden als een gebrek aan erkenning voor het belang van het vakgebied. Een andere, belangrijkere vraag is echter of het aanbod goed aansluit bij de behoefte van werkgevers en potentiële studenten. Terwijl het aantal hbo-instellingen die de

undergraduate opleiding aanbieden, recent tot vijf is teruggebracht, blijkt het nog steeds moeilijk voldoende eerstejaarsstudenten te werven. Dat wijst op een overschot aan dit type opleidingen, althans gezien vanuit de vraag van potentiële studenten. Anderzijds is de vraag op de arbeidsmarkt naar afgestudeerde IDM'ers vrij groot – niet zozeer vanuit bibliotheken, maar wel vanuit kennisintensieve bedrijven waar informatiespecialisten werkzaam zijn.

Bij een bibliotheek- en informatieopleiding op *graduate* niveau, resulterend in een master-titel, ligt het anders: hier lijkt het aanbod inhoudelijk slecht te passen bij de vraag van potentiële studenten, die overwegend bestaat uit mensen die reeds in de bibliotheek werkzaam zijn en die de ambitie hebben zich in dit vakgebied verder te ontwikkelen. Voor werkgevers in grotere bibliotheken is het vrijwel onmogelijk vacatures voor hogere, leidinggevende functies te vervullen met kandidaten in het bezit van een master in bibliotheek- en informatiewetenschap.

Alvorens conclusies te trekken over mensen ten aanzien van opleidingen, lijkt het nuttig wat dieper in te gaan op het bibliotheek- en informatievakgebied zelf en op de inhoud van de functies die daarbinnen vervuld kunnen worden. De bedoelde functionarissen worden hier aangeduid met de overkoepelende term 'informatieprofessionals'. Een kanttekening daarbij is dat het vakgebied zo breed is, en de functies die daartoe gerekend kunnen worden zo uiteenlopend, dat het niet

voor de hand ligt ervan uit te gaan dat één type opleiding kan volstaan.

Vakgebied

Anders dan in Angelsaksische landen heeft de beroepsvereniging NVB in Nederland nooit een krachtige rol gespeeld in de theoretische fundering van het vakgebied, het accrediteren van opleidingen en het certificeren van haar beoefenaars. De voor zover mij bekend meest doorwrochte beschrijving van het bibliotheek- en informatievak is ontwikkeld door het Engelse Chartered Institute of Library and Information Professionals (CILIP). CILIP is in 2002 gevormd door een fusie van de Britse Library Association en het Institute of Information Scientists.

Centraal in CILIP's definitie staat het Body of Professional Knowledge (BPK).³ Hierin wordt omschreven wat informatieprofessionals doen en welke kennis daarvoor noodzakelijk is. Het document beoogt in kaart te brengen welke unieke kennis bibliotheek- en informatieprofessionals onderscheidt van andere beroepsbeoefenaars: 'to establish the unique knowledge, which distinguishes library and information professionals from other professionals'.

Het BPK bestaat uit drie lagen, waarvan de kern gevormd wordt door het *Core schema* – een weergave van de essentiële inhoudelijke componenten waaruit het vak bestaat en de wijze waarop deze met elkaar samenhangen: Informatie, Kennis, Documentatie, Collecties en bronnen, en – last but not least – de Klant. Om dit *Core schema* heen bevindt zich de schil van de *Applications environment*, de context, en daaromheen weer een laag met *Generic and transferable skills*, vaardigheden van meer algemene aard, die niet uniek voor informatieprofessionals zijn, maar wel onmisbaar.

Deze visie op het vak heeft implicaties voor wat beschouwd wordt als de specifieke, vakgebonden kern van de opleidingen, en wat daarnaast óók onderwezen dient te worden.

Beroepsfuncties

In Nederland wordt vaak gesproken van 'de' *informatieprofessional*, als algemene aanduiding van beroepen in de bibliotheek- en informatiesector, waarmee bij nadere beschouwing een breed scala aan sterk uit-

eenlopende functies blijkt te worden aangeduid. Mede omdat de functieinhoud sterk van invloed is op de eisen die aan geschikte opleidingen en cursussen gesteld worden, wordt hier wat dieper ingegaan op de verschillende soorten functies.

In 1912 werd de Nederlandse Vereniging van Bibliothecarissen opgericht, die tot 1992 – althans in naam – de beroepsvereniging was voor *Bibliothecarissen*. Ongetwijfeld waren er ook toen al in de praktijk meerdere verschillende functies die onder deze verzamelnaam werden samengevat, maar het ging in elk geval om functies binnen de context van een bibliotheek, doorgaans de hogere functies.

Van 1992 tot 1998 was de NVB de vereniging van *Bibliothecarissen*, *Documen-*

het neutrale 'beroepsbeoefenaars' doet vermoeden, lijkt dit toch een tamelijk selecte groep hogere, beter betaalde functies te zijn. Magazijnmedewerkers, balieën uitleenmedewerkers en (zelfs?) catalografen worden niet genoemd.

Terwijl er, voor zover ik weet, geen Nederlandse publicaties bestaan over de verschillende functies in bibliotheken, zijn de laatste jaren in de Verenigde Staten verschillende boeken over dat onderwerp verschenen, met name vanuit de invalshoek van carrièremogelijkheden na het behalen van een masterdegree in Library and Information Science: MA LIS of daarmee vergelijkbare graad.⁴

Duidelijk komt in deze publicaties naar voren dat de inhoud van de besproken

Informatiecentrum van de UB Leiden

talisten en *Literatuuronderzoekers*. Deze driedeling gaf een kennelijk van belang geacht verschil in functies aan, die niet per se allemaal in het kader van een bibliotheek uitgeoefend hoefden te worden, en die in de praktijk waarschijnlijk ook functies uit het middenkader omvatte.

Vanaf 1998 is het hek helemaal van de dam: de NVB wordt dan omgedoopt tot de Nederlandse Vereniging van Beroepsbeoefenaars in de Bibliotheek-, Kennis- en Informatiesector. Niettemin staat in de statuten van de huidige NVB een toch nog redelijk overzichtelijk lijstje van functionarissen die tot de doelgroep worden gerekend: *bibliothecarissen*, *documentalisten*, *informatiespecialisten*, *kennismangers*, *literatuuronderzoekers*, *mediathecarissen* en *vakreferenten*. Anders dan

functies in hoge mate bepaald wordt door de *context*: betreft het een functie in een zelfstandige bibliotheek, of een functie *outside the library*, bijvoorbeeld in een bibliotheek- of informatieafdeling van een bedrijf? Is het een kleine organisatie, misschien zelfs een éénpitsbibliotheekje, of betreft het een grote bibliotheek of informatieafdeling, met gespecialiseerde functies daarbinnen? En vervolgens: betreft het een functie in een wetenschappelijke bibliotheek, een openbare bibliotheek, een speciale bibliotheek of anderszins?⁵

Ook binnen eenzelfde context bestaan verschillen tussen functies: betreft het een *frontoffice* of een *backoffice* functie, een lagere of een hogere, eventueel leidinggevende functie? In deze Angelsaksische literatuur worden met de *professionals* met name

Bibliotheekopleidingen

Bron: Schmiederjürgen (2007)

land	undergraduate	(post-)graduate	verhouding
Nederland	9	3	0,33
Verenigde Staten	47	182	3,87
Verenigd Koninkrijk	15	54	3,60
Frankrijk	20	78	3,90
Duitsland	19	33	1,74
Denemarken	2	3	1,50
België	10	8	0,80

Verhouding undergraduate <=> (post-)graduate bibliotheekopleidingen

de hogere en leidinggevende functionarissen bedoeld – in het algemeen de functies waarvoor een MA LIS vereist wordt. Voor zover ook de lagere functies aan de orde komen, spreekt men van *para professionals*.

Passend opleidingsaanbod

Vanuit mijn eigen ervaring in een wetenschappelijke bibliotheekomgeving, lijkt aanpassing van het opleidingsaanbod in Nederland op verschillende manieren gewenst.⁶ Wat ik het meeste mis, zijn opleidingen en trainingen voor ambitieuze, veelbelovende medewerkers. Niet zozeer gespecialiseerde cursussen, maar opleidingen ter ontwikkeling van de eigen leiderschapskwaliteiten en visieontwikke-

ling, zowel in de vorm van kortdurende cursussen als in de vorm van bredere opleidingen in deeltijd, afgerond met een master-diploma.

Beroepsopleiding tot informatiespecialist op undergraduate niveau

Zelfs nu het aantal *undergraduate* opleidingen, IDM- en soortgelijke opleidingen aan hogescholen, recent gereduceerd is tot slechts vijf, blijkt het moeilijk voldoende schoolverlaters te interesseren. Het loslaten, of wegmoffelen, van de term ‘bibliotheek’ in de beschrijvingen van het opleidingsprofiel heeft daar niets aan kunnen veranderen. Dat is mijns inziens niet zozeer het gevolg van een onvoldoende sexy imago van de bibliotheek, maar hangt samen met het feit dat

het beeld dat een 18-jarige van het bibliotheekvak heeft, in het gunstigste geval wordt bepaald door kinderboeken, voorleesmiddagen en schoolwerkstukken.

Het bibliotheek- en informatievak, als dienstverlening in het centrum van internet en de digitale wereld, is nog erg abstract voor jongeren die nog niet zelf in het kader van een inhoudelijk interessante studie of beroep het belang van informatie hebben ervaren. De tegenwoordig zeldzame jongere die na zijn eindexamen zo graag in een bibliotheek wil werken ‘omdat hij zoveel van boeken en van lezen houdt’, beschikt niet per definitie over de competenties waar de bibliotheekwereld op zit te wachten. Ook het BA-diploma is kennelijk niet voldoende om de opleiding aantrekkelijk te maken.

De IDM is zich in de loop der jaren steeds meer gaan richten op de functie van informatiespecialist, niet in bibliotheken, maar juist *outside the library*, in kennisintensieve organisaties waar een optimale beschikbaarheid van informatie van cruciaal, vaak commercieel, belang is. De vraag naar afgestudeerde IDM'ers is – getuige het aantal vacatures bijvoorbeeld op de discussielijst NedBib-L – behoorlijk groot. Het ontbreekt deze groep dus niet aan perspectief op de arbeidsmarkt. Het is de vraag in hoeverre een gebrek aan afgestudeerde IDM'ers een probleem is. Een goed alternatief zou kunnen zijn dat organisaties een aantal eigen medewerkers, met reeds de nodige inhoudelijke (bedrijfs-)kennis, laat bijscholen op informatiegebied. Kortdurende cursussen die hiervoor geschikt zijn, worden ook nu al door verschillende commerciële aanbieders aangeboden.

(Post)graduate opleiding in het bibliotheek- en informatievak

Volgens mij zijn informatieprofessionals van nu opmerkelijk vaak in het vak ‘terechtgekomen’. Bijvoorbeeld door een min of meer toevallig (bij)baantje in de bibliotheek, ná of tijdens een studie die hen als schoolverlater interessant leek, of als vervanging van de militaire dienstplicht. Maar niet omdat de bibliotheekacademie hen na het verlaten van de middelbare school zo'n interessante voorzetting van hun opleiding leek.

In de afgelopen decennia bestond voor degenen die zich in de bibliotheek in hun element bleken te voelen en die reeds een

Werkstudent op cursus

In een grote universiteitsbibliotheek is het om uiteenlopende redenen aantrekkelijk studenten aan te trekken als tijdelijke medewerkers: niet alleen zijn zij relatief goedkope werknemers, maar ook spreken zij, bijvoorbeeld als baliemedewerkers, de taal van een belangrijke deel van het publiek en kunnen zij een brugfunctie vervullen in kennis over (de behoeftes van) de klant. En: in een universiteit waar veel onderwijs wordt gegeven in bijzondere talen, zoals aan de Universiteit Leiden, en waar dus ook boeken in al die verschillende talen en schriftsoorten gecatalogiseerd moeten worden, werkt het ook uitstekend om gevorderde studenten in die talen aan te stellen om dat deel van het catalogiseerwerk te doen, waarvoor die specifieke kennis vereist is. In dit soort gevallen, maar ook in andere situaties waar al of niet tijdelijk nieuwe medewerkers aan de slag gaan, is een complete bibliotheekopleiding niet relevant, maar is het wel het nuttig iemand naar een korte cursus te kunnen sturen, waar men leert uitlenen met het in de desbetreffende bibliotheek gebruikte bibliotheekstelsel, of waar men een aantal basisprincipes van catalogiseren krijgt aangereikt.

vooroopleiding op een bepaald vakgebied bezaten, de mogelijkheid een (*post*-)graduate opleiding te volgen aan de Universiteit van Amsterdam.⁷ Van 1967 tot 1987 was daar de postdoctorale Opleiding tot Wetenschappelijk Bibliothecaris (OWB), vanaf 1987 omgezet in de Opleiding Documentaire Informatiekunde (ODI), een tweedefaseopleiding afgesloten met een doctoraalexamen. De opvolger daarvan, de doctoraalopleiding Boeken Informatiewetenschap startte in 1992 en werd in 1996 omgedoopt in Documentaire Informatiewetenschap, conform de inmiddels ingevoerde tweefasestructuur met zowel een bachelor- als een masterprogramma. Vanaf 2009 heet deze opleiding Culturele Informatiewetenschap, waarmee – althans in de naam – alle verwijzing naar bibliotheek en documentatie is verdwenen.

Toch lijkt de behoefte aan een opleiding op *graduate* niveau voor mensen die reeds in bibliotheken werkzaam zijn, nog steeds aanwezig. Maar waar in die behoefte in andere landen adequaat wordt voorzien, ligt in Nederland (en sinds kort ook België) dit terrein sinds kort vrijwel geheel braak. Niet alleen vanuit persoonlijke carrièroverwegingen, ook vanuit werkgeversperspectief, zowel in de wetenschappelijke als in de openbare bibliotheekwereld, wordt gezocht naar nieuwe opleidingsmogelijkheden; dit mede tegen de achtergrond van de verwachte behoefte aan nieuwe leiders in het vak.

Substantieel pakket aan kortdurende cursussen en trainingen gericht op startende of reeds in de bibliotheek werkzame medewerkers

Naast de behoefte aan opleidingen binnen het reguliere onderwijsstelsel gericht op het bibliotheek- en informatievak, zowel op *undergraduate* als op (*post*)graduate niveau, bestaat er een brede, veelsoortige behoefte aan kortdurende trainingen en cursussen voor bibliotheekmedewerkers. De op 1 januari 2009 gestarte samenwerking van GO opleidingen met de KBenP Academy, als werkmaatschappij binnen dit laatste bedrijf, is zonder meer een van de mogelijke leveranciers daarvan.

Voor medewerkers die méér ambitie en mogelijkheden lijken te hebben, de potentiële leiders van de toekomst, is behoefte aan trainingsprogramma's die breder zijn dan alleen gericht op het vak, bijvoor-

beeld een traject, waarin persoonlijke kwaliteiten, mogelijkheden en voorkeuren in kaart worden gebracht, waar leiderschapsstijlen worden verkend en ontwikkeld en waar huidige leiders in de gelegenheid gesteld worden hun (vak)kennis en ervaring over te dragen. Zowel bij de Koninklijke Bibliotheek en in UKB-verband als ook in de openbare bibliotheekwereld worden de mogelijkheden van het organiseren van een dergelijk programma voor *young potentials* verkend.

Functie en context

De vraag of bibliotheken vooral zitten te springen om medewerkers met een vakgerichte beroepsopleiding op *undergraduate* niveau (mbo of hbo), of om mensen met een afgeronde academische opleiding op het gebied van bibliotheek- en informatiewetenschap, of om personen die na het volgen van een paar gerichte cursussen aan de slag kunnen, kan niet zomaar beantwoord worden. Van doorslaggevend belang is eerst vast te stellen om wat voor soort functie het gaat, in welke context.

Ik ben ervan overtuigd dat bibliotheken er goed aan doen vooral te zoeken naar personen met de juiste competenties,⁸ ongeacht hun vooropleiding, die, wanneer gebleken is dat zij zich in de snel veranderende wereld van bibliotheek en informatie thuis voelen, zorgvuldig begeleid moeten worden in hun verdere loopbaan en persoonlijke ontwikkeling. Daarbij is de beschikbaarheid van een adequaat aanbod aan opleidingen en cursussen onontbeerlijk. In het huidige aanbod ontbreekt het mijns inziens vooral aan tijd- en plaatsonafhankelijk te volgen e-cursusmodulen, aan kortdurende trainingsprogramma's gericht op toekomstige leiders in het vak, en aan een (*post*)graduate opleiding, afgerond met een MA LIS-graad, onder andere voor geïnteresseerden in een hogere functie in het bibliotheek- en informatievak, waar een brede theoretische kennis van het bibliotheek- en informatievak verkregen wordt, ruimte is voor onderzoek, strategie- en visieontwikkeling, en mogelijk ook voor meer praktijkgerichte onderdelen, zoals verandermanagement en bedrijfskunde. <

'Het terrein voor een opleiding op graduate niveau ligt vrijwel geheel braak'

Noten

- 1] Schniederjürgen, A., *World guide to library, archive and information science education*. IFLA publications, 128-129. München: K.G. Saur, 2007. Sinds 2008 tevens verkrijgbaar als e-book.
- 2] Om deze reden vallen de mbo-opleidingen aan ROC's buiten de scope.
- 3] Zie: www.cilip.org.uk/qualificationschartership/bpk.
- 4] Bijvoorbeeld: Rachel Singer Gordon, *What's the alternative? Career Options for Librarians and Info Profs*, Medford N.J., 2008; Rebecca Watson-Boone, *A Good Match: Library Career Opportunities for Graduates of Liberal Arts Colleges*, Chicago, 2007; Priscilla K. Shontz & Richard A. Murray, *A day in the life: Career Options in Library and Informations Science*, Westport, Conn., 2007; Linda P. Carvell, *Career Opportunities in Library and Information Science*, New York 2005; Laura Townsend Kane, *Straight from the Stacks – a Firsthand Guide to Careers in Library and Information Science*, Chicago 2003.
- 5] In de Verenigde Staten worden doorgaans ook overheidsbibliotheken en (school-)bibliotheken voor kinderen/jongeren als afzonderlijke categorieën onderscheiden. Apart vermeld worden soms ook de functies *outside the library*. Corporate and Freelance Librarianship.
- 6] De opleidingen op mbo-niveau, zoals verzorgd door een aantal ROC's, blijven hier buiten beschouwing. Hoewel deze opleiden tot functies in vooral openbare bibliotheken, worden bezitters van dit diploma, in navolging van Angelsaksische landen waar zij worden aangeduid als *para professionals*, hier (nog) niet als informatieprofessionals beschouwd.
- 7] Sinds 2002 verzorgt de Universiteit Leiden, deels in samenwerking met de KB, de MA-opleiding Book & Byte, maar deze kan maar zeer ten dele beschouwd worden als bibliotheekopleiding. Zie ook: P. Schneiders, *Nederlandse bibliotheekgeschiedenis: Van librije tot virtuele bibliotheek*, Leiden 1997.
- 8] Om welke competenties het dan precies gaat en wat deze inhouden, is een onderwerp op zichzelf, waarop in het bestek van dit artikel niet nader ingegaan wordt.

Begeleidend redacteur:
Ans ter Woerds